

31. august 2018

Vejledning om oplysninger om aktiver og forpligtelser til dagsværdi i årsrapporter for forsikringsselskaber

1. Indledning

Denne vejledning vedrører § 95 a i bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser, i det følgende benævnt regnskabsbekendtgørelsen.

§ 95 a er placeret i regnskabsbekendtgørelsens kapitel 4, der har overskriften "Noteoplysninger". De oplysninger, der kræves efter bestemmelsen, skal med andre ord fremgå af noterne i årsregnskabet og skal opfylde de generelle krav til årsregnskabets noteoplysninger, jf. §§ 87 og 88 i regnskabsbekendtgørelsen. Noteoplysninger er undergivet krav om revision, jf. § 193 i lov om finansiell virksomhed.

§ 95 a i regnskabsbekendtgørelsen er inspireret af de bestemmelser i IFRS 13 om dagsværdimåling, der omhandler oplysningskrav, jf. IFRS 13, pkt. 91-99.

§ 95 a gengiver specielt pkt. 91 og en del af pkt. 94 i IFRS 13. Pkt. 91 i IFRS 13 er en bestemmelse med fed skrift, hvilket indikerer, at der er tale om et overordnet princip. De øvrige bestemmelser i afsnittet om noteoplysninger, dvs. pkt. 92-99, er bestemmelser, der angiver, hvorledes hovedprincippet i pkt. 91 mere konkret efterleves.

I denne vejledning gengives, hvorledes § 95 a i regnskabsbekendtgørelsen i praksis kan efterleves.

2. Hovedprincippet i § 95 a, stk. 1

§ 95 a, stk. 1, i regnskabsbekendtgørelsen beskriver den overordnede målsætning, der skal være gældende for de oplysninger, der gives vedrørende aktiver og forpligtelser, der måles til dagsværdi i årsregnskabet.

Efter § 95 a, stk. 1, nr. 1, skal virksomhederne oplyse de teknikker og input, der er anvendt ved målingen af aktiver og forpligtelser, der er indregnet i balancen til dagsværdi.

Kravet gælder for samtlige aktiver og forpligtelser, der måles til dagsværdi i balancen. Forsikringskontrakter er ikke omfattet af oplysningskravene, men der kan være andre forpligtelser, der omfattes af bestemmelsen, eksempelvis afledte finansielle instrumenter. I forsikringsselskaber vil det typisk hovedsageligt være aktiver, der omfattes af oplysningskravene, mens forpligtelser vil udgøre en mindre del.

Domicilejendomme, der måles til omvurderet værdi efter § 58 i regnskabsbekendtgørelsen, anses i forhold til oplysningskravet i § 95 a at være målt til dagsværdi.

Associerede virksomheder indgår i det omfang de underliggende aktiver i overvejende grad måles til dagsværdi, dvs. virksomheder med investeringsaktiver.

Kravet gælder for aktiver og forpligtelser, uanset i hvilket niveau i dagsværdihierarkiet, de er placeret. Dagsværdihierarkiet og den gruppering, der skal anvendes i forbindelse med oplysningerne, er nærmere omtalt nedenfor. For aktiver i niveau 1 vil oplysningerne dog være givet, i og med at indplaceringen af aktiverne i dette niveau indebærer, at aktiverne er værdiansat i overensstemmelse med en offentliggjort kurs.

Formålet med at oplyse om de anvendte teknikker og data er at give regnskabslæserne mulighed for indblik i, hvorledes regnskabsværdierne er tilvejebragt og derigennem vurdere den grad af usikkerhed, der er knyttet til målingen af virksomhedens aktiver og forpligtelser til dagsværdi. Regnskabslæserne får derigennem også mulighed for at vurdere, i hvilket omfang regnskabsresultatet er underlagt usikkerhed, der stammer fra de anvendte data og målingsteknikker.

§ 95 a, stk. 1, nr. 2, i regnskabsbekendtgørelsen indeholder særlige oplysningskrav til de aktiver og forpligtelser, der er placeret i niveau 3 i værdiansættelseshierarkiet. Årsagen til, at der er særlige oplysningskrav til netop disse aktiver og forpligtelser, er, at usikkerheden og subjektiviteten ved dagsværdimålingen af netop disse elementer er særligt høj. Regnskabsbrugerne har derfor behov for at kunne vurdere, i hvilket omfang målingen af elementer i niveau 3 har påvirket regnskabet.

§ 95, stk. 1, nr. 2, kræver, at regnskabsperiodens værdireguleringer af aktiver og forpligtelser i niveau 3 skal oplyses. Disse værdireguleringer vil som hovedregel være indeholdt i resultatposten "Kursreguleringer", jf. § 22, stk. 5, i regnskabsbekendtgørelsen. Nogle værdireguleringer kan også være indeholdt i "Anden Totalindkomst", som tilfældet er for opskrivninger af domicilejendomme, jf. § 58, stk. 3, i regnskabsbekendtgørelsen.

I IFRS 13, pkt. 91, litra a, sondres der mellem aktiver og forpligtelser, der måles til dagsværdi på tilbagevendende grundlag og på et ikke-tilbagevendende grundlag. Sidstnævnte kan eksempelvis være aktiver, der måles til dagsværdi efter § 59 i regnskabsbekendtgørelsen, der vedrører aktiver i midlertidig besiddelse. § 95 a i regnskabsbekendtgørelsen indeholder ikke en tilsvarende sondring, da forsikringsselskaber kun undtagelsesvist i væsentligt omfang besidder aktiver eller forpligtelser, der måles til dagsværdi på et ikke-tilbagevendende grundlag.

Hvis det undtagelsesvist forekommer, at virksomheden i væsentligt omfang har aktiver eller forpligtelser, der er målt til dagsværdi på et ikke-tilbagevendende grundlag, oplyses dette med relevant beløbsangivelse og med angivelse af begrundelsen for, at de pågældende aktiver eller forpligtelser er målt til dagsværdi.

3. Dagsværdihierarkiet

Det såkaldte dagsværdihierarki fastlægger tre hovedgrupper, som aktiver og forpligtelser, der måles til dagsværdi, inddeles i. De tre hovedgrupper, niveau 1, 2 og 3, er defineret i regnskabsbekendtgørelsens bilag 1.

Ved målingen skal aktiver og forpligtelser indplaceres i det højest mulige niveau, jf. § 41 a i regnskabsbekendtgørelsen.

Det giver sjældent vanskeligheder at vurdere, om et aktiv henhører i niveau 1. Hører aktivet til i niveau 1, skal det måles til en offentlig kurs fra et aktivt marked, dvs. en børs-kurs, hvis aktivet er noteret på en offentlig børs.

Når et aktiv ikke kan indplaceres i niveau 1, kan det derimod kræve vanskelige vurderinger at fastslå, om aktivet skal indplaceres i enten niveau 2 eller i niveau 3.

Dagsværdihierarkiet kræver, at der i videst muligt omfang anvendes observerbare input ved målingen. Hvis input i væsentligt omfang er observerbare, skal aktivet henføres til niveau 2. Hvis de anvendte input derimod i væsentligt omfang ikke er observerbare, skal aktivet henføres til niveau 3.

IFRS 13, pkt. 72-90, indeholder nærmere vejledning vedrørende opdelingen i de tre niveauer i dagsværdihierarkiet. Endvidere indeholder IFRS 13, pkt. B35-B36, en vejledende opremsning af eksempler på henholdsvis niveau 2- og niveau 3-input. Disse vejledninger kan også anvendes ved efterlevelsen af § 95 a i regnskabsbekendtgørelsen.

4. Gruppering

En væsentlig beslutning, der skal træffes af virksomheden i forbindelse med efterlevelsen af § 95 a, er at foretage en relevant opdeling af de aktiver og forpligtelser, der er omfattet af bestemmelsen.

Indenfor de tre hovedgrupper i dagsværdihierarkiet skal der foretages en underopdeling på væsentlige grupper af aktiver og forpligtelser. Underopdelingen skal sikre regnskabsbrugerne de oplysninger, der giver bedst mulig indsigt i de værdiansættelsesteknikker og input, der er anvendt konkret på de pågældende grupper. Udgangspunktet for underopdelingen er aktivernes og forpligtelsernes art, risiko og karakteristika, således at de værdiansættelsesteknikker, der er anvendt indenfor de enkelte grupper, er ensartede.

Forsikringsselskabers investeringer vil ofte være foretaget gennem eksterne forvaltere, der også leverer en løbende værdiansættelse af de pågældende investeringer til forsikringsselskabet. Da det er forsikringsselskabets ledelse, der er ansvarlig for de værdiansættelser, der indgår i selskabets års- og delårsrapporter, kan værdiansættelser, der er udarbejdet af eksterne forvaltere, ikke uden videre anvendes i års- og delårsrapporter. Forsikringsselskabet skal forholde sig til værdiansættelsen, herunder de teknikker og input, der er bragt i anvendelse og aktivt tage stilling til, om disse kvalitativt er egnede til brug i rapporterne.

I de tilfælde, hvor forsikringsselskabet vurderer, at den værdiansættelse, der er foretaget af en ekstern forvalter eller valuar, kan anvendes i årsrapporten, skal grupperingen af aktiver og forpligtelser baseres på den værdiansættelse, som er foretaget af den eksterne forvalter eller valuar. Dette gælder både i de tre niveauer og i underopdelingen

samt for de oplysninger, der viderebringes i noterne om værdiansættelsesteknikker og input hertil. Oplysningskravet kan ikke efterleves ved blot at henvise til den eksterne værdiansætter og dennes ekspertise. Dette følger af, at det er forsikringsselskabets ledelse, der udarbejder og har ansvaret for indholdet af årsrapporten, jf. § 184 i lov om finansiel virksomhed.

Undergruppering i niveau 1, der typisk består af børsnoterede værdipapirer, er i mindre omfang nødvendig, fordi værdiansættelsesteknikken og de anvendte input, er fælles i form af måling i overensstemmelse med børskurserne.

For de øvrige aktiver og specielt for aktiver i niveau 3 er der behov for en højere grad af underopdeling, fordi disse aktiver er underlagt større usikkerhed og subjektivitet i værdiansættelsen, og fordi værdiansættelsesteknikkerne og input er mere forskelligartede.

De investeringer, som forsikringsselskaber foretager vil ofte være indirekte i den forstand, at selskaberne investerer i fonde og investeringsselskaber, der forvalter investeringerne. Det er vigtigt, at der i sådanne tilfælde om muligt grupperes efter de egentlige investeringsobjekter, dvs. de underliggende aktiver i de pågældende fonde og investeringsselskaber.

Udgangspunktet for en gruppering efter de underliggende aktiver er virksomhedens investeringspolitik. Hvis en virksomhed f.eks. har fastlagt en investeringspolitik, der indebærer, at en vis andel af investeringerne eller et bestemt beløb skal anbringes i infrastruktur, vil det være relevant, at virksomheden foretager en opdeling, hvor der, i overensstemmelse med investeringspolitikken, indgår en gruppe bestående af infrastrukturinvesteringer. Dette gælder, uanset om de pågældende investeringer efter deres form er i fonde, aktier, udlån eller direkte i konkrete infrastrukturobjekter.

Hvis virksomhedens investeringspolitik er tilrettelagt uden detaljeret kendskab til fordelingen af de underliggende aktiver i de fonde, der investeres i, vil den gruppering, der kan foretages, derfor også afspejle dette. Oplysningskravene kræver således ikke, at der foretages en opdeling på underliggende aktiver, der er mere detaljeret end den opdeling, der allerede er virksomheden bekendt i kraft af virksomhedens investeringspolitik. Det er forudsat, at denne investeringspolitik er fastlagt, så den er i overensstemmelse med de krav til "gennemsigtighed" med hensyn til underliggende aktiver i investeringsfonde som i øvrigt måtte være gældende, jf. eksempelvis artikel 84 i Kommissionens Delegerede Forordning (EU) 2015/35 vedrørende Solvens II.

5. Præsentation af noteoplysningerne

5.1 Oversigtsskema (niveau 1-3)

§ 95 a i regnskabsbekendtgørelsen kræver kvantitative oplysninger om virksomhedens aktiver og forpligtelser målt til dagsværdi fordelt på relevante grupper, herunder de pågældende aktivers og forpligtelsers værdier i balancen på henholdsvis niveau 1, 2 og 3.

For årsrapporter, som indeholder et koncernregnskab, skal oplysningerne gives med udgangspunkt i koncernbalancen, jf. § 95 a, stk. 3, og behøver ikke at gives med udgangspunkt i moderselskabets balance.

Kravet kan efterleves ved en skematisk opstilling. Et eksempel på hvorledes en sådan skematisk opstilling kan udformes findes i IFRS 13, IE60 (eksempel 15). I bilag 1 er givet eksempler på, hvorledes sådanne skemaer kan udformes.

De grupper, der opdeles i, er specifikke for den enkelte virksomhed, og vælges af virksomheden med henblik på at give regnskabsbrugerne relevante oplysninger.

De grupper, der opdeles i, vil typisk være mere underopdelt end tilfældet er i balancen. Af hensyn til forståelsen af sammenhængen i regnskabet bør oplysningerne præsenteres på en måde, der gør det muligt at afstemme beløbene i skemaet til posterne i balancen.

I virksomheder, som ikke har aktiver eller forpligtelser til dagsværdi uden for niveau 1 og 2 i væsentligt omfang eller eventuelt kun en domicilejendom i niveau 3 herudover, vil oplysningskravene som regel kunne efterleves ved en verbal beskrivelse med henvisning til de relevante balanceposter.

For virksomheder, der driver livsforsikringsvirksomhed, vil det eventuelt yderligere være relevant at opdele aktiver og forpligtelser efter, om de er tilknyttet markedsrenteprodukter eller gennemsnitsrenteprodukter, hvis en sådan opdeling anvendes i virksomhedens investeringspolitik.

Hvis der blandt en livsforsikringsvirksomheds investeringsaktiver indgår aktiver, der er udvalgt af kunderne fuldt og helt for kundernes egen risiko (markedsrenteprodukter), vil en sådan gruppe af aktiver kunne oplyses særskilt uden underopdeling.

5.2 Afstemningsskema for niveau 3

For aktiver og forpligtelser i niveau 3 gælder særlige oplysningskrav i henhold til § 95 a, stk. 1, nr. 2, i regnskabsbekendtgørelsen. Bestemmelsen kan efterleves ved et skema, der viser en afstemning fra primo til ultimo af de grupper af aktiver og forpligtelser, der er indeholdt i niveau 3. Afstemningen vil skulle inkludere poster, der viser de værdireguleringer fra de pågældende grupper, der er indregnet i posten "Kursreguleringer" i resultatopgørelsen og i anden totalindkomst i regnskabsperioden. Et eksempel på hvorledes en sådan afstemning kan udformes findes i IFRS 13, IE 61 (eksempel 16). I bilag 2 er givet et lignende eksempel på, hvorledes skemaet kan udformes.

5.3 Oplysninger om værdiansættelsesteknikker og input (niveau 2 og 3)

For aktiver og forpligtelser i niveau 2 og 3 vil oplysningskravet i § 95 a nødvendiggøre, at de teknikker og input, der er anvendt ved målingen, er nærmere beskrevet om muligt ved kvantitative data. Specielt for aktiver i niveau 3 kræver IFRS 13, at oplysningerne om input skal være kvantitative.

Eksempelvis vil det for de aktiver, der er værdiansat ved anvendelse af DCF-teknik ("discounted cash flows") være relevant at oplyse det vægtede gennemsnit af de afkastprocenter, der er lagt til grund ved værdiansættelsen af den pågældende gruppe af investeringsaktiver. Et eksempel på, hvorledes oplysningerne kan gengives skematisk for aktiver og forpligtelser i niveau 3, findes i IFRS 13, IE 63 (eksempel 17). Et lignende skema er gengivet i bilag 3.

Hvis virksomheden har oplysninger, der belyser usikkerheden ved værdiansættelsen, eksempelvis i form af intervaller, indenfor hvilke værdien af en given gruppe befinder sig, vil det være relevant at gengive sådanne oplysninger. Skemaet i bilag 3 indeholder en kolonne hertil.

Oplysninger om værdiansættelsesteknikker og input kan også gives i årsrapportens afsnit om anvendt regnskabspraksis, jf. § 89 i regnskabsbekendtgørelsen.

UDKAST

Bilag 1**EKSEMPLER på oversigtsskema**

Værdien af aktiver og forpligtelser indregnet i balancen til dagsværdi ved regnskabsårets udløb

Alternativ 1, hvor de enkelte linjer i balancen er underopdelt:

Grupper*	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Investeringssejendomme			
Kapitalandele i associerede virksomheder:			
Infrastruktur			
Landbrug			
Skove og råvarer			
Kreditinvesteringer			
Investeringssejendomme			
Øvrige			
I alt			
Kapitalandele:			
Børsnoterede kapitalandele			
Øvrige kapitalandele:			
Infrastruktur			
Landbrug			
Skove			
Kreditinvesteringer			
Øvrige			
I alt			
Investeringsforeningsandele			
Obligationer			
Øvrige obligationer:			
Infrastruktur			
Landbrug			
Skove			
Kreditinvesteringer			
Øvrige			
I alt			
Pantesikrede udlån			
Afledte finansielle instrumenter			
Total			

*Skemaerne skal tilpasses de enkelte selskabers investeringer. Dette indebærer, at grupper kun medtages, hvis selskabet har investeringer inden for gruppen i væsentligt omfang. Virksomheden vælger grupper, der ikke fremgår af skemaet, hvis de er af væsentlig betydning i virksomheden.

Alternativ 2, hvor ovenstående skema specificeres på regnskabets hovedposter uden underopdeling, og hvor en underopdeling af niveau 3 vises efterfølgende:

Grupper	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Investeringssejendomme			
Kapitalandele i associerede virksomheder			
Kapitalandele			
Investeringsforeningsandele			
Obligationer			
Pantesikrede udlån			
Afledte finansielle instrumenter			
xxxx			
Total			

Specifikation af niveau 3 undergrupper	Beløb
Infrastruktur	
Landbrug	
Skove og råvarer	
Kreditinvesteringer	
Øvrige, ikke opdelt	
I alt	

Bilag 2**EKSEMPEL**

Afstemning fra primo til ultimo af aktiver og forpligtelser i niveau 3

	Investe- ringsejen- domme	Land- brug	Sko ve	Infra struk- tur	Kreditin- vesterin- ger	Afledte finan- sielle instru- menter	Øvrige
Åbningsbalance							
Overførsler til/fra andre niveauer							
Kursreguleringer indregnet i total- indkomst							
Køb/salg/afvikling							
Slutbalance							

Bilag 3**EKSEMPEL****Oplysninger om værdiansættelsesteknikker og input (niveau 3)**

Grupper	Værdi i balancen	Værdiansættelsesteknik	Input	Målingsusikkerhed (interval)
Kapitalandele		Branche-sammenligninger		
Vindmølleparker		DCF	Gnsn. diskonteringsrente	
Landbrug				
Ejendomme		Afkastmetode	Forrentningskrav	
Kreditinvesteringer				
Infrastruktur		DCF	Gnsn. diskonteringsrente	
Afledte finansielle instrumenter		Optionsmodel		
Øvrige				